

ванців, їх повну відповідальність за самостійні рішення, особисту діяльність. Важливими засобами й індикаторами ефективної системи виховання є психологічний клімат, відносини, що складаються між учнями в шкільному колективі та за його межами, відносини учнів між собою, із педагогами школи, батьками, адміністрацією навчального закладу.

Література

1. Альгіна М.В. Управление качеством воспитательного процесса в вузе / М.В. Альгіна // Стандарты и качество. – 2003. – № 11. – С. 50–54.
2. Демчук В. Удосконалення виховної системи вищого навчального закладу у світлі Болонського процесу / В. Демчук, М. Соловей // Рідна школа. – 2005. – № 6 (905). – С. 3–9.
3. Коберник О. Прогнозування виховного процесу в загальноосвітньому навчальному закладі / О. Коберник // Рідна школа. – 2005. – № 6 (905). – С. 22–25.
4. Лузина Л. Воспитание как событие / Л. Лузина // Воспитание школьников. – 2004. – № 8. – С. 2–9.
5. Сафронова Е.М. Воспитательная деятельность в контексте личностного подхода в образовании / Е.М. Сафронова // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 38–44.
6. Степанов Е. Планирование воспитательной работы классного руководителя / Е. Степанов // Воспитание школьников. – 2003. – № 6. – С. 18–27.
7. Степанов Е. Технология моделирования и построения воспитательной системы образовательного учреждения / Е. Степанов // Воспитание. – 2006. – № 8. – С. 2–7.
8. Сухомлинська О. Методологія дослідження історико-педагогічних реалій другої половини ХХ століття / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2007. – № 4. – С. 6–12.
9. Тараненко О. Діагностика виховної роботи в класі / О. Тараненко // Воспитание школьников. – 2004. – № 7. – С. 2–5.
10. Фадеева С. Оценка эффективности воспитания / С. Фадеева // Воспитание школьников. – 2007. – № 8. – С. 16–21.

ВЕРТЕГЕЛ В.Л.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Мета статті – розкрити сутність та хід експериментальної роботи з перевірки ефективності педагогічних умов виховання естетичного смаку студентів засобами іноземних мов.

Експериментальна апробація педагогічних умов виховання естетичного смаку в студентів засобами іноземних мов здійснювалася нами в 2002–2007 рр. на базі Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. До експериментальної роботи були залучені також студенти Кіровоградського юридичного інституту Харківського національного університету внутрішніх справ, Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ та Запорізького національного університету. Усього в експерименті взяли участь 590 студентів.

Під час проведення експериментальної апробації нами було застосовано однофакторний статистичний педагогічний експеримент, відповідно до логіки проведення якого експериментально-дослідницька робота містила чотири етапи: констатувальний, формувальний, контрольний та етап узагальнення отриманих результатів.

Теоретико-методологічною основою дослідження педагогічних умов ефективності виховання естетичного смаку студентів засобами самостійної роботи в процесі вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ України є положення про те, що навчальна дисципліна “Іноземна мо-

ва” (на прикладі викладання англійської та французької мов) має значні виховні можливості, естетичний потенціал соціокультурного компонента, що сприяє залученню до навчально-виховного процесу когнітивної (інтелектуальної), пізнавальної, емоційно-чуттєвої сфер особистості студента в контексті естетизації педагогічного засобами іноземних мов.

Комплектування експериментальних і контрольних груп проходило згідно з принципами вибору й оцінювання загальних умов проведення статистичного однофакторного експерименту. Як експериментальні ми взяли групи з нижчими показниками рівня вихованості залежної змінної – рівня вихованості естетичного смаку студентів [1, с. 15].

З метою забезпечення варіативності експерименту, більш глибокого дослідження процесів, пов’язаних з вихованням естетичного смаку, його впливу на особистість студента, а також для пошуку найоптимальніших шляхів упровадження в навчально-виховний процес вищої школи альтернативних методів самостійної роботи, ми поділили 12 експериментальних груп за співвідношенням використання методів самостійної роботи в аудиторії та в позааудиторній навчальній діяльності студентів, що було покладено в основу визначення педагогічних умов виховання естетичного смаку в процесі вивчення іноземної мови. На кожному курсі в одній з експериментальних груп застосування експериментального фактора в навчально-виховному процесі було спрямовано на позааудиторну самостійну роботу студентів. В іншій групі протягом експерименту аудиторна та позааудиторна самостійна робота поєднувалась із застосуванням інтерактивних технологій навчання.

У таблиці 1 подано дані про чергування домінуючих видів самостійної роботи в групах викладання англійської та французької мов. Під комбінованим видом самостійної роботи ми розуміємо поєднання в навчально-виховному процесі аудиторних та позааудиторних методів роботи студентів. Відзначимо, що в ході формувального етапу експерименту ми застосовували, як домінуючий, певний вид самостійної роботи в певній групі протягом усього терміну вивчення навчальної дисципліни “Іноземна мова” (два академічні роки).

Таблиця 1

Варіювання впровадження видів роботи в групах навчання англійської та французької мов у ході формувального експерименту

Роки навчання	Групи, мова, курс					
	Англ. I курс	Англ. I курс	Франц. I курс	Англ. II курс	Англ. II курс	Франц. II курс
2002/03	Аудиторна	Позааудиторна	Комбінована	–	–	–
2003/04	Позааудиторна	Комбінована	Аудиторна	Аудиторна	Позааудиторна	Комбінована
2004/05	Комбінована	Аудиторна	Позааудиторна	Позааудиторна	Комбінована	Аудиторна
2005/06	Аудиторна	Позааудиторна	Комбінована	Комбінована	Аудиторна	Позааудиторна
2006/07	–	–	–	Аудиторна	Позааудиторна	Комбінована

Для визначення рівня вихованості естетичного смаку учасників експерименту ми використовували такі основні методи: анкетування, аналіз навчальної документації, спостереження та метод експертних оцінок.

Для забезпечення правильності результатів та для максимального запобігання педагогічній помилці ми спиралися на такі принципи: адекватності (виправданості) тестових процедур та інших діагностичних методик; неупередженості (об'єктивності) оцінювання отриманих результатів; різноманітності – використання значної кількості різноманітних джерел і методів отримання інформації; усебічності дослідження певної сфери або функції; практичної спрямованості діагностичних процедур [1, с. 82].

Анкетування проводилося з метою виявлення рівня вихованості естетичного смаку учасників експерименту, його спрямованості, емоційного ставлення студента до застосування експериментального фактора в процесі вивчення іноземної мови. Метод експертної оцінки застосовувався для визначення рівнів вихованості естетичного смаку та інших якостей особистості, пов'язаних з естетичною культурою й естетичним смаком студентів. На кожному з етапів здійснювалося, зокрема, відповідне анкетування студентів. Упродовж експерименту ми здійснювали спостереження за його учасниками з метою виявлення динаміки розвитку естетичного смаку в студентів.

Експеримент зі студентами проходив у межах навчального процесу, позааудиторної роботи, а також під час викладання спецкурсів та на заняттях факультативів.

На констатувальному етапі експериментально-дослідницької роботи було проведено педагогічну діагностику вихідного рівня розвиненості естетичного смаку учасників експерименту. Її мета – створення передумов для вдосконалення навчально-виховного процесу, визначення оптимальних методів роботи з конкретною групою студентів. У нашому науковому експерименті педагогічна діагностика використовувалась також з метою виявлення причин ускладнень, що виникають у процесі виховання естетичного смаку засобами іноземних мов та потенціалу викладання дисципліни “Іноземна мова” в естетизації навчально-виховного процесу.

Зазначимо, що як експериментальні, так і контрольні групи на початковій стадії експерименту характеризувалися по суті тотожними показниками (стосовно рівня розвиненості естетичного смаку, а також володіння іноземною мовою). Це відповідає класичному принципіві проведення однофакторного експерименту, що полягає у варіюванні тільки експериментальним фактором за умов стабілізації всіх інших незалежних змінних, згідно з яким основні умови здійснення експерименту в експериментальних і контрольних групах були б однаковими.

Оскільки йдеться про таку важко вимірювану суб'єктивну якість особистості, як естетичний смак, ми вважаємо, що можна отримати загальне адекватне уявлення про рівень розвитку естетичного смаку людини лише за умови врахування достатньо великої кількості естетично значущих показників розвитку особистості. Ще однією важливою умовою, яка забезпечує об'єктивність отриманих результатів дослідження естетичного смаку, є їх надійність. Та для того, щоб відповіді були чіткими та вичерпними, мають бути зрозумілими самі запитання, чітко сформульовані запитання під час проведення анкетування тощо.

Для вимірювання вихідного рівня та подальшої динаміки розвитку естетичного смаку студентів ми використовували анкети з однаковими запитаннями. Кожному студенту в ході вимірювання було запропоновано три анкети. При підготовці цих анкет ми виходили із спрямування кожної із них на один із структурних компонентів естетичної свідомості: естетичний ідеал, естетичне судження, естетичне почуття. Більшість дослідників розглядає зазначені компоненти, разом з естетичним смаком, як естетичні категорії, що відображають духовно-практичне освоєння світу. Слід за-

значити, що естетичний смак за своєю суттю та структурою є категорією, яка містить у собі естетичний ідеал, естетичне почуття та естетичне судження, та є сполучною ланкою, що поєднує соціальний світ, природу та людину [2, с. 168].

Тому ми вважали за доцільне визначення рівня вихованості естетичного смаку проводити через визначення його структурних компонентів. У контексті нашого дослідження цікавою є думка О. Ігнатович, яка пропонує визначати рівень вихованості та розвитку естетичного смаку за такими критеріями: широта художньо-естетичних інтересів особистості; змістовна глибина та відповідність загальнолюдським нормам оцінювання прекрасного в житті й мистецтві; емоційність естетичної реакції на явища мистецтва та дійсності; толерантність смакової оцінки; естетична виразність соціокультурного середовища людини [3, с. 78].

Загалом ми сприймаємо ці критерії оцінювання рівня вихованості естетичного смаку, але, на наш погляд, вони не повністю відображають сутність естетичного смаку. У ході експериментальної роботи, спираючись на проаналізовану нами теоретичну базу, ми дійшли висновку, що критерії визначення рівня сформованості естетичного смаку мають впливати з його структури.

Виходячи з вищевикладеного та враховуючи, що безпосередньою метою навчання мови є оволодіння мовними знаннями й навичками, а не виховання естетичного смаку, ми розмежували контроль за успішністю оволодіння дисципліною та виявленням результативності здійснення процесу виховання естетичного смаку під час викладання іноземної мови.

У зв'язку з тим, що початковий мовний рівень студентів у групах був різним, і незважаючи на те, що викладання ведеться переважно іноземною мовою, особливо на другому курсі, та з метою не змішувати оцінку за оволодіння мовними знаннями, вміннями й навичками та рівня вихованості естетичного смаку, ми проводили анкетування з контролю за динамікою експериментального фактора рідною мовою.

Слід зазначити, що лише анкетуванням контроль за результативністю здійснення процесу виховання естетичного смаку під час викладання іноземної мови не обмежувався. Ми також використовували спостереження за поведінкою студентів (як в аудиторії, так і поза нею), тестування для визначення рівня естетичних знань, бесіди, інтерв'ю (індивідуальні та групові), обговорення студентів з їх кураторами та іншими викладачами, перевірку самостійних завдань як за суттю, так і за зовнішнім оформленням, аналіз результатів усіх видів оцінювання, планування подальшої роботи.

У ході експерименту з метою отримання більш достовірних результатів, загальні критерії оцінювання в педагогічному процесі були нами конкретизовані, доповнені й набули варіативності. Ми визначили такі критерії рівня вихованості естетичного смаку в процесі вивчення іноземної мови, виходячи з його структури.

Критеріями, що зумовлюються рівнем розвинутої естетичного судження, є наявність естетичних знань, їх глибина, міцність, дієвість; широта кругозору; здатність до аналізу та засвоєння інформації.

Критерії, що зумовлені естетичним почуттям, це: широта смакової палітри в мистецькій сфері (при цьому бралось до уваги, по-перше, наскільки широкою є сфера естетичних цінностей, доступних смаковій оцінці; по-друге, наскільки здатна людина емоційно осягнути цінності різних епох, національних культур, а також створених у різних видах і жанрах мистецтва); характер і рівень емоційної реакції на твори мистецтва та явища дійсності; толерантність смакових оцінок; адекватність естетичної реакції на витвори мистецтва та об'єкти дійсності; ступінь емоційного задоволення від освоєння об'єкта.

Критеріями, які зумовлені естетичним ідеалом, виступають: уміння розрізняти естетичні якості предметів і явищ, диференціювати їх утилітарні та художні якості у співвідношенні з власним естетичним ідеалом та естетичними канонами даного суспільства; виразність та образність мовних засобів, самостійність і оригінальність асоціацій та метафор, наявність чи відсутність мовних штампів; відчуття композиційної побудови творчої роботи; наслідування еталонів естетичної поведінки, оформлення, дизайну, манер тощо; наявність асоціативного мислення як активного елементу естетично повноцінного сприйняття дійсності.

При складанні анкет для виявлення рівня вихованості естетичного смаку ми намагалися враховувати всі три компоненти діяльності особистості: когнітивний, чуттєвий, практичний. Запитання були спрямовані не тільки на виявлення наявності естетичних знань, адекватності емоційних реакцій та визначення особистісного естетичних ідеалів студента, ми намагалися спонукати реципієнтів до самоаналізу на завершальних етапах експерименту й до самоконтролю. В анкетуванні ми широко використовували метод перевірочних питань, тобто однакові за суттю запитання перефразовувалися, або однакові запитання повторювалися в різних анкетах. Цей метод застосовували з метою перевірки правдивості відповідей, стійкості емоційних реакцій (при перевірці динаміки розвитку естетичного почуття), наочності динаміки набуття естетичних знань.

Для запобігання інституалізації у вихованні естетичного смаку та відриву процесу виховання естетичного смаку від повсякденного життя студентів ми, крім прикладів класичного мистецтва, активно пропонували їм роботу з різними сучасними течіями вираження особистості: боді-арт, тату, пірсинг, графіті, дизайн, обговорення сучасної аудіо- та кінопродукції, манера поведінки різних молодіжних рухів (хіпі, панки, рокери, готи тощо).

Виходячи з визначених критеріїв рівня вихованості естетичного смаку, ми виявили такі рівні його розвинутоності з відповідними практичними показниками. У своїй роботі для спрощення постановки завдань та обробки інформації ми використовували трирівневу шкалу вимірювання, якій відповідають: високий, середній та низький рівні розвинутоності естетичного смаку.

Спираючись на методологію та методику визначення наявності естетичного смаку особистості, форми й засоби дослідження у формуванні естетичних смаків, розроблені Н. Калашник, структуру естетичного смаку, виділену М. Каганом, і практичні напрацювання з формування естетичного смаку, викладені в працях Т. Бабенко, ми розробили такі критерії визначення рівнів вихованості естетичного смаку студентів.

Високому рівню розвинутоності естетичного смаку особистості відповідають здатність до глибокого естетичного сприйняття, що виражається в оцінці змістовної форми мистецького твору та характеризується розгорнутим судженням смаку; широкий кругозір, глибокі естетичні знання, адекватність емоційних реакцій на естетичні об'єкти та толерантність естетичних суджень, розвиненість асоціативного мислення, орієнтація на естетичний ідеал, якому властива істинність відображення прекрасного. Особистість має високу здатність до сприйняття нових об'єктів, що знаходять своє місце в системі цінностей, та не змінює її.

Середній рівень розвинутоності естетичного смаку особистості визначається легкістю у встановленні асоціативних зв'язків; сформованістю естетичного ідеалу, достатньо розвиненою здатністю до змістового аналізу інформації, її узагальнення та практичного застосування, зокрема, при вирішенні простих творчих завдань, од-

нак ці процеси ще не мають системного характеру. Емоційні реакції на об'єкти та явища дійсності адекватні, але немає толерантності естетичних суджень через брак естетичних знань.

Низький рівень розвинутої естетичного смаку особистості характеризується індивідуальністю до естетичного саморозвитку; недостатньо сформованою здатністю та нерозгорнутістю естетичного судження про об'єкт, його шаблонністю, наявністю несформованих естетичних ідеалів, швидкоплинністю орієнтацій, неадекватністю емоційних реакцій.

Процес навчання на початку формувального етапу експерименту включав семінарські заняття з іноземних мов. Формувальний експеримент був розрахований на два навчальних роки. На початку та наприкінці кожного навчального року проводилося анкетування з метою визначення рівня вихованості естетичного смаку та динаміки його розвитку під впливом експериментального фактора. З цією метою вищезгадані анкети надавалися студентам двічі на рік під час фронтального анкетування, окремі запитання ставилися постійно в ході занять та опитувань. Виявлення рівнів вихованості естетичного смаку у студентів досліджуваних груп відбувалося шляхом аналізу результатів анкетування, усних відповідей на семінарських заняттях, у процесі спостереження за студентами та в позааудиторній роботі з ними.

Результати визначення вихідного рівня розвинутої естетичного смаку студентів вищих навчальних закладів МВС України наведено в табл. 2. Ми надаємо результати вимірювань вихідного рівня й динаміки розвитку вихованості естетичного смаку студентів не по групах, як проводилося анкетування, а в узагальненому вигляді – зведені дані щодо всіх осіб, які брали участь в експериментальній роботі протягом чотирьох років.

Таблиця 2

**Вихідний рівень вихованості естетичного смаку
у студентів першого курсу 2002–2006 н. р. (208 осіб)**

Рівень вихованості естетичного смаку	Навчальний рік							
	2002/03		2003/04		2004/05		2005/06	
	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
Високий	7	13	7	14	8	14	8	16
Середній	34	61	31	59	32	61	27	56
Низький	14	26	14	27	13	25	13	28

Відповідно до результатів проведеної педагогічної діагностики вихідного рівня вихованості естетичного смаку студентів перших курсів Запорізького юридичного інституту ДДУВС у 2002/03 навчальному році низький рівень вихованості естетичного смаку виявили 26% респондентів, середній – 61%, високий – 13%. У 2003/04 навчальному році показники діагностики були такими: низький рівень вихованості естетичного смаку – 27% респондентів, середній – 59%, високий – 14%. У ході проведення констатувального етапу дослідження в 2004/05 навчальному році результати були такими: низький рівень вихованості естетичного смаку – 25% студентів, середній – 61%, високий – 14%. У 2005/06 навчальному році показники вихованості естетичного смаку були дещо іншими: низький рівень виявили 28% респондентів, середній – 56%, високий – 16%.

Визначення рівня розвитку естетичного смаку у студентів першого курсу різних років набору, що здійснювалося в процесі констатувального етапу експерименту

нту (див. табл. 2), не показало суттєвої різниці між відповідними показниками, що відповідає вимогам експериментального дослідження щодо рівності вихідних положень при застосуванні експериментального фактора.

Зазначимо, що при викладенні результатів вимірювання вихідного рівня вихованості естетичного смаку студентів ми не робили розмежування ані за групою (експериментальна, контрольна), ані за мовою, яка вивчається, через недоцільність такої градації, адже експериментальний фактор ще не застосовувався та не впливав на об'єкт вимірювання.

Виходячи з логіки проведення однофакторного педагогічного експерименту та спираючись на теоретико-методологічний матеріал, проаналізований нами, метою експериментальної роботи ми вважали підтвердження та практичну перевірку раніше визначених нами педагогічних умов виховання та розвитку естетичного смаку засобами іноземних мов у студентів вищих навчальних закладів МВС України; доведення ефективності запропонованих нами методів виховання естетичного смаку із застосуванням самостійної роботи на заняттях з іноземної мови; комбінування аудиторної та позааудиторної роботи в процесі виховання естетичного смаку; оцінку впливу оригінального естетично спрямованого навчального матеріалу на естетизацію навчально-виховного процесу в цілому.

Під естетично спрямованим навчальним матеріалом ми розуміємо інформацію, що може бути подана письмово, в аудіо- чи візуальному вигляді та має яскраво виражене естетичне наповнення за змістом (містити відомості про мистецтво, будь-які вияви краси в житті), за формою (поезія, живопис, музика, скульптура, фотографія тощо) та спонукає до виявлення в особистості естетичного почуття, впливає на формування естетичного ідеалу та розвиток естетичного судження, тобто виховує в неї естетичний смак.

Висновки. Визначений нами естетично спрямований навчальний матеріал базується на таких положеннях: основними способами отримання мовленнєвої інформації (будь-якою мовою) людиною є зір та слух; усі мовленнєві навички поділяються на читання, письмо, говоріння, аудіювання, над якими ми працювали в процесі викладання іноземної мови. Тому й подання інформації відбувалося письмово (студенти читали та писали іноземною мовою), в аудіо (слухали автентичні записи, аудіоскладава перегляду телематеріалу іноземною мовою, а також у процесі діалогічного та монологічного мовлення) та візуальному вигляді (перегляд фільмів, телепрограм, використання в процесі навчання прикладів живопису, фотографії, оформлення концертів, конкурсів тощо).

Будь-яка інформація, на наш погляд, має естетичне наповнення, але воно відрізняється за рівнем змісту естетичного компонента (інтелектуального та емоційного), рівнем відповідності естетичному ідеалу та особливостями індивідуального сприйняття. Яскраво виражене наповнення естетично спрямованого матеріалу виявляється в тому, що така інформація не може залишити нікого байдужим та дає поштовх для активної роботи всіх особистісних якостей людини. Такий матеріал може бути спрямований як на презентацію взірця найкращого в певній сфері, так і бути прикладом посередності або демонструвати вельми сумнівні досягнення. Головне, щоб особистість могла адекватно сприймати й оцінювати об'єкти та явища дійсності відповідно до власного та панівного в даному суспільстві ідеалу, а також які почуття вони викликають та до яких дій спонукають людину.

Усі перелічені процеси не проходять окремо, а взаємодіють та взаємовпливають один на одного. У щоденному безперервному освоєнні дійсності вони вияв-

ляються в єдності через такий інтегративний комплексний складник естетичної та загальної культури особистості, як естетичний смак.

Література

1. Педагогічний експеримент : навч. посіб. для студентів педагогічних вузів / [Євдокимов В.І., Агапова Т.П., Гавриш І.В., Олійник Т.О.]; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Харків : ОВС, 2001. – 148 с.
2. Яковлев Е.Г. Эстетический вкус как категория эстетики / Е.Г. Яковлев. – М. : Знание, 1986. – 64 с.
3. Игнатович О.Г. Формирование художественно-эстетического вкуса подростков в процессе литературно-творческой деятельности : дис.... канд. пед. наук : 13.00.01 / О.Г. Игнатович ; Луганский гос. педагогический ун-т им. Тараса Шевченко. – Луганск, 2000. – 187 с.
4. Калашник Н.Г. Естетичні смаки: їх витoki і формування / Н.Г. Калашник. – Запоріжжя : Просвіта, 2001. – 344 с.
5. Каган М.С. Вкус как феномен культуры / М.С. Каган // Искусство кино. – 1981. – № 9. – С. 78–92.
6. Бабенко Т.В. Особливості формування естетичного смаку студентів вищих педагогічних навчальних закладів у процесі вивчення іноземної мови / Т.В. Бабенко // Наукові записки : зб. наук. статей Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. – Вип. LVII (57). – С. 23–30.

ГЕНСЕРУК Г.Р.

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

Процес підготовки фахівців у вищих навчальних закладах тривалий, він вимагає вкладення сил і ресурсів, і в його стабільності – запорука якості та успішності. Сучасна вища школа має готувати фахівців, які не лише встигають за життям, а й таких, які в чомусь випереджають його. Особливо це відчутно в тій сфері професійної підготовки, яка передбачає оволодіння інформаційними технологіями.

Тільки володіючи достатнім рівнем інформаційної культури, молодий фахівець може адекватно діяти в навколишньому середовищі, орієнтуватися в проблемних ситуаціях, знаходити раціональні способи вирішення різних проблем [1].

Кардинальні зміни в способах збереження, обробки й передачі інформації викликали до життя нові форми, методи та прийоми навчання, які висувають нові вимоги до професійної діяльності в умовах інформаційного середовища й вимагають підвищення рівня підготовки педагогів.

Тому не винятково проблеми підготовки вчителів до використання інформаційних технологій досліджували багато авторів. Так, питаннями підготовки вчителів початкових класів та вчителів гуманітарних предметів до використання інформаційних технологій займалися О. Гунько (1998 р.), Л. Панченко (1994 р.), Ю. Машбіц (1988 р.). Загальні питання формування комп'ютерної грамотності та інформаційної культури педагога розкрито в працях О. Єршова (1992 р.), М. Жалдака (1988 р.), Є. Маргуліза (1991 р.), Ю. Машбіца (1990 р.). Методику використання комп'ютера в школі, принципи та прийоми навчання висвітлено в роботах Р. Вільямса і К. Макліна (1988 р.), Й. Ривкінда (1991 р.).

Стрімкий розвиток інформаційних технологій не міг не торкнутися галузі фізичного виховання і спорту. Аспекти комп'ютеризації процесу фізичного виховання вивчали О. Грицай (2000 р.), Н. Наумова (1999 р.), І. Оггірко (2000 р.),